

A Fővárosi Törvényszék
mint másodfokú bíróság
2.Kf.650.015/2013/4.

A Fővárosi Törvényszék a Berke & Molnár Ügyvédi Iroda (1024 Budapest, Ady Endre u. 19., ügyintéző: dr. B. B. ügyvéd) által képviselt UniCredit Bank Hungary Zrt. (1054 Budapest, Szabadság tér 5-6.) felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd (1245 Budapest, 5. Pf. 1036.) által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., hivatkozási szám: VJ/113-051/2010.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2012. évi november hó 14. napján kelt 3.K.30.723/2012/7. számú ítélete ellen a felperes által 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (azaz húszezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására 640.000 (azaz hatszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a lakásvásárlási célú jelzáloghitel (Otthon hitel) 2008. április 25. és október 30. között zajló kommunikációs kampányaiban „Igényeljen hitelt most induló banki költségek nélkül, 0 Ft folyósítási jutalék, 0 Ft értékebecslési díj, 0 Ft kezelési költség” reklámszöveggel népszerűsítette termékét. Ugyanakkor a fogyasztókat terhelte a lakáscélú hiteleknel a felperes által vezetett fedezeti számláról az ingatlan eladójának számlájára történő átutalás díja. Az alperes versenyfelügyeleti eljárást indított, majd a 2011. december 21. napján kelt 113/2010. VJ számú határozatában megállapította, hogy a felperes a 2008. szeptember 1. előtti időszak vonatkozásában a fogyasztók megtévesztésére alkalmas, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 8.§-ának (2) bekezdés a) pontjába ütköző magatartást tanúsított az Otthon hitelre

vonatkozó, 2008. április 25. és május 18. közötti kampány során közzétett kereskedelmi kommunikációk, valamint kampányon kívül a 2008. júniusi hírlevél, illetve felperesi bank saját honlapi tájékoztatása közzététele tekintetében, valamint a 2008. szeptember 1. napjával kezdődő időszak vonatkozásában fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytatott a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) mellékletének 20. pontja megvalósításával az Otthon hitelre vonatkozó saját banki honlapján közzétett tájékoztatások tekintetében. Ezért az alperes 8.000.000 forint bírság megfizetésére is kötelezte a felperest. Indokai szerint megállapítható, hogy a kifogásolt közlések alkalmasak voltak a fogyasztói döntések befolyásolására, illetve a fogyasztók megtévesztésére is. Megítélése szerint a kifogásolt kommunikáció azt az üzenetet közvetíthette a fogyasztók felé, hogy a felperes részére fizetendő egyszeri költségek elengedésével juthatnak hitelhez. A fogyasztók nem szükségszerűen ismerik valamennyi bank folyósítási gyakorlatát, a számításba jöhető díjtételek teljes körét. A kifogásolt reklámkommunikáció a fogyasztókban az ellenszolgáltatás nélküliség látszatát keltette az induló banki költségek vonatkozásában a hitelhez jutást illetően, és azt az üzenetet hordozta, hogy a felperes a hitelhez jutáshoz szükségszerűen felmerült banki költségeket nem fogja felszámítani. Az alperesi határozat hivatkozott a PSZÁF beszerzett álláspontjára is. A bírságkiszabás körében az alperes figyelembe vette a jogsértés súlyát, összegének meghatározásánál a kifogásolt átutalási díjból származó díjbevétele. Enyhítő körülményként értékelte, hogy az átutalási díj nem a kínált kedvezmény ellentételezése volt, továbbá, hogy a felperes a jogsértő üzleti kommunikációban csak egy jogsértő kampányt tartott, illetve a honlapján népszerűsítette.

A felperes keresetében elsődlegesen jogsértés hiányában az alperesi határozat megváltoztatását és a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetését, másodlagosan a bírság mellőzését kérte. Előadta, hogy az alperes határozatában jogszabálysértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a vizsgált reklámok megtévesztőek voltak, indokolatlanul és megalapozatlanul szűkítette le az Otthon hitelre vonatkozó reklámtájékoztatások megtévesztésre alkalmasságának értékelését az „induló banki költség nélküli” kifejezés értelmezése vonatkozásában, és figyelmen kívül hagyta a banki honlapon közzétett tájékoztatás megtévesztésre alkalmasságának értékelése során a fogyasztók számára azonos észlelési és értelmezési egységben közölt azon tájékoztatást, hogy a hitel folyósítása az adósnak a felperesnél vezetett számlájára történik. Álláspontja szerint az alperes jogszabálysértő módon értelmezte az induló banki költségek és a hitelhez jutás fogalmát, megalapozatlanul állította, hogy az Otthon hitelre vonatkozóan a banki honlapon közzétett tájékoztatás megsértette az Fttv. mellékletének 20. pontja szerint az Fttv. 3.§-ának (1) bekezdését. Hivatkozása szerint a bírság szankció alkalmazása a Ket. alapelvi rendelkezéseit megsértve jogsértő.

Az alperes a kereset elutasítását kérte a határozatban foglalt álláspontját fenntartva.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. ATpvt. 8., 9. és 10.§-ai, illetve az Fttv. 3.§-ának (3)-(4) bekezdései, 6.§-ának (1) bekezdése, valamint az Fttv. mellékletének 20. pontja alapján megállapította, hogy a határozat részletesen tartalmazta az eljárás során vizsgált - a felperes által nem vitatott - kommunikációkat, hogy az adott közlések hol,

milyen módon és formában jelentek meg. Egyetértve az alperessel megállapította, hogy az „induló banki költségek nélkül” kifejezés az egzakt meghatározottság hiánya miatt a fogyasztók egy részében azt a képzetet kelthette, hogy a hitelhez ingyenesen (ti. költségek nélkül) juthatnak hozzá. Megjegyezte, hogy a felek közötti jogvita is jelzi, hogy adott esetben a kifogásolt kommunikáció alkalmas lehetett a megtévesztésre. Kifejtette, hogy a kommunikáció értékelése során figyelembe kell venni azt, hogy a fogyasztók egy része nem teljes körűen tájékozott a banki folyamatokat illetően. Tény, hogy a banki tranzakciók díjfizetési kötelezettséggel járnak, azonban a fogyasztó - erre vonatkozó tájékoztatás hiányában - nem tudhatta, hogy az adott, konkrét hiteltermék esetében is kell-e ilyen díjat fizetnie. (A felperes - nem bizonyított álláspontja - szerint ezt automatikusan vélelmezni, sőt tudnia kellett a fogyasztóknak.) Nem menti a vállalkozást a felelősség alól azon körülmény, hogy a fogyasztó személyes utánjárással vagy több más reklámhordozó felület tartalmát szintetizálva és összerakva adott esetben végső soron hozzájuthatott a szükséges információhoz. Az ilyen jellegű információszerzés csak ésszerű mértékig hárítható át a fogyasztókra. Önmagában nem igazolja a reklámok jogszerűségét, hogy a reklámozó utólag próbálja megmagyarázni a reklám üzenet tartalmát. A felperes okfejtése nem bizonyítja, hogy a fogyasztók az „induló banki költségek” fogalmát és tartalmát a felperessel egyező módon értelmezték. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint nem fogadható el a felperes azon értelmezése, hogy ügyfeleinek tudomással kellett bírniuk arról, hogy egy banki tranzakció (ti. a hitelösszegnek a fedezeti számláról az eladó részére történő átutalása) szükségszerűen díjfizetéssel jár. Ennek az aktusnak a díja értelemszerűen az ún. induló költségek közé tartozik függetlenül attól, hogy általában valóban vélelmezhető annak ismerete, hogy a pénzügyi tranzakciók többnyire (de nem minden esetben) költségekkel járnak. Ahogy arra az alperes is helytállóan hivatkozott, a hitelhez jutás folyamata a hitel végső felhasználóhoz (ti. az eladóhoz) való eljutásáig tart, vagyis az „induló banki költségek nélkül” meghatározás implicit módon ezt is magában foglalja. Nem teszi a kifogásolt közlést utóbb jogszerűvé az a körülmény, hogy a felperes az „induló banki költségek nélkül” kitétel után felsorolt három, általa ténylegesen nem érvényesített banki költséget, mivel a hitelstruktúra tényleges - induló - költségelemei ezt a felperesi értelmezést nem támasztották alá. Önmagában azon körülmény, hogy a fogyasztó tudhatta, hogy a hitel folyósítása az adósnak a felperesnél vezetett számlájára történik, nem eredményezi egyúttal automatikusan azt is, hogy ebből egyértelműen és kétséget kizáróan tudatosulnia kellett annak is, hogy az ezen számlával kapcsolatos tranzakció már a hitelnyújtás kezdeti szakaszában díjköteles, különösen az „induló banki költségek nélkül” ígéret ismeretében. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a felperesnek számolnia kellett volna azzal, hogy a laikus érdeklődők kizárólag a reklámüzenet kiterjesztő értelmezését (ti. egyáltalán nincs induló költség) veszik alapul. Megjegyezte azt is, hogy a felperesnek nem okozott volna fizikai vagy logisztikai nehézséget a mindenki számára egyértelmű és egzakt megfogalmazást alkalmazni. Irrelevánsnak tartotta a határozat jogszerűsége szempontjából azon tényt, hogy az alperes egy korábbi eseti döntésében más eredménnyel vonta le a következtetéseit; a bíróságnak ugyanis csak a keresettel támadott határozat felülvizsgálatára van hatásköre.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul vonta le következtetéseit. Kiemelte, hogy a vizsgált tájékoztatás nem ingyenesként hirdette a

terméket, nem azt közölte, hogy minden banki költség nélküli az adott kölcsön igénybevétele, hanem egyrésztől több szűkítő jellemző segítségével behatárolta a felszámításra nem kerülő költségeket (induló banki), másrésztől pedig konkrétan nevesítette is azokat a 0 Ft elemű díjtételeket a reklámban (folyósítási jutalék, értébecslési díj, kezelési költség), amelyeket ilyen elengedett induló költségnek kell tekinteni. A fogyasztónak a közlés értelmezésekor nem kellett szembesülnie a fogalom meghatározatlanságának problémájával és a vizsgált közlés értelmezéséhez nem kellett az „induló banki költségek fogalmát definiálnia”, mivel a konkrét elengedett díjak nevesítése magában a reklám közlésben megtörtént. Az egyszeri induló költségek tekintetében a nevesített díjak elengedését ígérte a reklám konkrétan. Az alperes által kifogásolt díjelem nem egyszeri és nem is induló mert az már a folyósított költség felhasználásához kötődő átutalási díj, amely körülményt az elsőfokú ítélet nem értékelt megfelelően. Vitatta az elsőfokú bíróság megállapításait a fogyasztói tájékozottság hiányáról, és hivatkozott arra, hogy a bíróság nem értékelte azt a felperesi érvet, hogy a perbeli esetben ingatlan vásárlása kapcsán eljáró releváns fogyasztói csoportot kell figyelembe venni. Nem abból indult ki, hogy a fogyasztó majd az egyéb információs csatornákon jár utána a reklámállításoknak, hanem ellenkezőleg, a hirdetést az induló költségek egyes elemeinek pontosításával a lehető legegységesebbé kívánta tenni. Nincs arról szó, hogy utólag próbálja megmagyarázni a reklámüzenet tartalmát, mivel ez a tartalom magából a reklámközlésből egyértelműen levezethető. A vizsgált reklámnak nincs üzenete, nem egy szlogent közölt, hanem konkrét tartalma van, mivel nevesítette az elengedett díjakat. A fogyasztó a konkrétumok közlése alapján nem gondolhatta azt ésszerűen, hogy a kölcsön összegének felhasználása is költség nélküli lenne. Vitatta azt a megállapítást, hogy a hiteligényléshez szervesen kapcsolódik a fedezeti számláról történő átutalás költsége is. Hivatkozott az átutalási díj nem hitel-specifikus jellegére, illetőleg arra is, hogy a hitel igénylése, a hitelnyújtás, valamint a hitel felhasználása időben sorrendiségükben, befejezettségükben is funkciójukban is elkülönülő műveletek. A hiteligényléssel kezdődő folyamat azzal zárul, hogy a bank és az ügyfelek között létrejött hitelszerződés végrehajtása megtörténik, vagyis az érintett pénzeszköznek az adós rendelkezésére bocsátása.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Érvei szerint a fogyasztó - megfelelő tájékoztatás hiányában - nem tudhatta, hogy az adott hiteltermék esetén kell-e átutalási díjat fizetni. A felperes a kifogásolt közléssel azt közvetítette a fogyasztók felé, hogy a bank részére fizetendő egyszeri költségek elengedésével juthatnak hitelhez, illetve azt sugallta, hogy a megnevezett 0 Ft-os költségeken kívül, más további, a felperesnek fizetendő díjjal nem kell számolni a törlesztő részleteken kívül.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése szerint eljárva, a felperesi fellebbezés és az alperesi ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelő, a rendelkezésre álló peradatokból levont jogi következtetései minden tekintetben helytállóak és okszerűek; döntésével és annak indokolásával a másodfokú bíróság egyetértett. A felperes fellebbezésében lényegében az elsőfokú eljárásban már előadottakat

ismételte meg és az elsőfokú bíróság részéről teljes körűen értékelteken túl nem adott elő semmilyen olyan új tény, körülményt, továbbá olyan javára értékelhető okfejtést, ami az elsőfokú bíróság minden tekintetben jogszerű ítéletének a megváltoztatásával, avagy hatályon kívül helyezésével a fellebbezése kedvező elbírálását eredményezte volna.

Az elsőfokú bíróság a döntése alapjául szolgáló tényállást helyesen rögzítette, a jogsértés körében a kereseti kérelem érvrendszere mentén eljárva a sérelmezett közzétett kereskedelmi kommunikációs kampányokban megjelent reklámtájékoztatások jogsértő elemeinek összevetését elvégezte, és az e körben tett megállapításai okszerűek voltak; a vitatott anyagi jogszabályokkal összefüggésben pedig részletesen kifejtette jogi álláspontját. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a jogsértés körében tett azon végkövetkeztetésével, hogy a felperes tisztességtelen kereskedelmi gyakorlata a sérelmezett kommunikációs anyagokkal - tájékoztatással - összefüggésben bizonyított. Az Otthon hitelre vonatkozóan megjelent reklám nem tartalmazta a fogyasztói tájékoztatás lényeges és sajátos elemeit, mert az „Igényeljen hitelt most induló banki költségek nélkül, 0 Ft folyósítási jutalék, 0 Ft értékebecslési díj, 0 Ft kezelési költség” arra utaltak, hogy a felperesnél igényelhető hitel segítségével a pénz megszerzése könnyen megoldhatóvá, elérhetővé válik. Nem osztotta a másodfokú bíróság a felperes azon érveit, hogy szűkítően behatárolta a felszámításra nem kerülő költségeket, azok konkrétan nevesítésre kerültek. Ezzel szemben a másodfokú bíróság megítélése szerint a kifogásolt közlés azt sugalmazta, hogy a felperes nemcsak az általa 0 Ft-ként feltüntetett költségeket, hanem ezeken felül minden további - a hitel nyújtásával felmerülő egyéb - banki költséget is üzenetként közvetített a megtevesztett fogyasztók felé.

Az Fttv. 3.§-ának (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Az Fttv. 3.§-ának (2)-(4) bekezdései határozzák meg azt, hogy a kereskedelmi gyakorlat mikor minősül tisztességtelennek. Az Fttv. 3.§-ának (4) bekezdésében foglaltak értelmében az Fttv. mellékletében szereplő kereskedelmi gyakorlat minden további vizsgálat nélkül tisztességtelennek minősül. Az Fttv. mellékletének 20. pontja értelmében pedig tisztességtelen az áru „ingyenes”, „díjtalan”, „térítésmentes” vagy hasonló jelzőkkel való leírása, ha a fogyasztónak a kereskedelmi gyakorlatban való részvétellel és az áru birtokbavételével összefüggő elkerülhetetlen költségeken felül bármit is fizetnie kell.

A másodfokú bíróság a hasonló tárgyú jogsértések elbírálása során hozott bírósági döntésekre figyelemmel az alperessel és az elsőfokú bírósággal együtt hangsúlyozza, hogy a fogyasztók döntését jelentősen befolyásoló tényező a reklámozás, hiszen az ügyfelek a figyelemfelkeltő hirdetések alapján szereznek tudomást a kedvező feltételű szolgáltatásról. Versenyjogilag nem tilos az akciók hirdetése, az ezekről való tájékoztatás, azonban követelmény, hogy a reklámok terjedelmi korlátától függetlenül pontos képet nyújtsanak a népszerűsíteni kívánt akció tartalmáról. Amennyiben a reklámozó bármiféle tényközlésbe bocsátkozik, akkor tájékoztatásának a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valósághű módon kell tartalmaznia. A reklám akkor felel meg a hiteles és pontos tájékoztatás követelményének, ha abból megismerhető a konstrukció egyedisége.

A felperesi reklámok címzettjei, az átlagos fogyasztók, ezért alapvetően elvárható

követelmény az őket érintő tájékoztatástól, hogy abban a szolgáltatás értelmezéséhez elengedhetetlen adatok közlése teljes körűen megtörténjen, amely követelménynek a vizsgált reklám kétség kívül nem felelt meg. A felperes a Pp. 164.§-ának (1) bekezdésében írtaknak megfelelően nem tudta igazolni, hogy a reklámozás időpontjában az általa nyújtott tájékoztatási gyakorlat alkalmas volt arra, hogy a fogyasztók megtévesztése ne valósuljon meg. Az alperes a fogyasztóknak adott nem megfelelő, hiányos, félreérthető és pontatlan tájékoztatást együttesen értékelte versenyjogsértőnek. A jogsértés megállapíthatóságánál irreleváns volt az a körülmény, hogy az ésszerűen eljáró - a perbeli esetben a lakáscélú hitelekkel kapcsolatban kellően tájékozott - fogyasztóknak esetlegesen módjában állt utóbb (pl. a bankfiókokban eljárva) a teljes körű tájékoztatás megszerzése, mert a jogsértés a jogsértő információ közreadásával befejeződött. Amennyiben a fogyasztóban a reklámozott termékkel, annak lényeges tulajdonságaival kapcsolatban téves képzet alakul ki, a jogsértés megállapítható. Nem értett egyet a másodfokú bíróság a felperes azon álláspontjával, hogy a vizsgált reklámközlésből a tartalom egyértelműen levezethető. A felperes termékét induló banki költségek nélkül hirdette, majd 0 forint jutalékot, díjat, kezelési költséget ígért. Akár az induló banki költség, akár a kezelési költség a perbeli folyósítási költséget lefedi; annak a magyar helyesírási szabályoktól eltérő értelmezést adni semmiképpen nem lehet. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a fogyasztók megtévesztésének megállapítására jogszerűen került sor, mert az Otthon hitel reklámjában a felperes nem közölte a fogyasztói döntéshez szükséges lényeges információkat. Amennyiben csak a 0 Ft-os tételekre vonatkozott a közlés, úgy a szlogenből ennek egyértelműen megállapíthatónak kellett volna lennie, azaz pl. "az induló banki költségek nélkül" kitétel akár el is maradhatott volna. Ennek hiányában azonban azzal is egyetértett a másodfokú bíróság, hogy a felek közötti jogvita is alátámasztja, a kifogásolt kommunikáció megtévesztésre alkalmas lehetett. A bíróság körében az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény nem tekinthető túlzottnak, aránytalannak. A másodfokú bíróság megítélése szerint az alperes mérlegelése a Pp. 339/B.§-ában megfogalmazott követelményeket kielégíti. A bíróság összegének meghatározásakor a törvényben meghatározott keretek között kell mérlegelni. A Tpv. 78.§-ának (1) bekezdése adja meg a bírságkiszabás jogi alapját és a bírság felső mértékét. A határozatnak a Tpv. 78.§-ának (3) bekezdésében foglaltaknak kell megfelelnie. A bírságösszeg megállapításánál nem a bírság maximum értéke volt a kiindulási alap, hanem a határozatban kifogásolt átutalási díjból származó díjbevétele. A jelen per tárgya az alperesi határozat jogszerűsége volt, és a bírságkiszabás körében a versenyhatóság a Tpv. 78.§-ában írtak helyes alkalmazásával járt el: határozatában felsorolta mindazokat az enyhítő körülményeket, amelyeket mérlegelése során számba vett.

Az alperes más ügyekben hozott döntései a bíróságot nem kötik, ezért a felperesnek e körben a Ket. alapelvi rendelkezéseire történő hivatkozása relevanciával nem bírt.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján - az indokolás kiegészítésével - helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségeit és viselni a bírósági eljárásban

alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39.§-ának (3) bekezdése b) pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetéket.

Budapest, 2013. évi szeptember hó 25. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke,
dr. Bacsa Andrea sk. bíró

dr. Rác Krisztina sk. előadó bíró,